

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT	629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04	UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI		00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ	621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17	TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET:	http://www.korpo.pol.pl/cbos	E-mail: cbos@pol.pl

BS/19/19/98

PREFERENCJE PARTYJNE W STYCZNIU '98

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Od wyborów parlamentarnych minęły już cztery miesiące. Nowa koalicja rządowa AWS-UW podjęła pierwsze decyzje polityczne, a ugrupowania dotychczas rządzące (SLD-PSL) przyzwyczyły się już do roli opozycji parlamentarnej. Jak po tym pierwszym powyborczym okresie kształtują się preferencje partyjne Polaków? Które ugrupowania zyskały na znaczeniu od momentu głosowania, które zaś straciły część niedawnych zwolenników¹?

POTENCJALNE ELEKTORATY W STYCZNIU '98

Gdyby kolejne wybory parlamentarne odbywały się w styczniu, to udział w nich wzięłoby 60% badanych. Odsetek tych deklaracji jest niewiele niższy od notowanego w ostatnim okresie kampanii wyborczej².

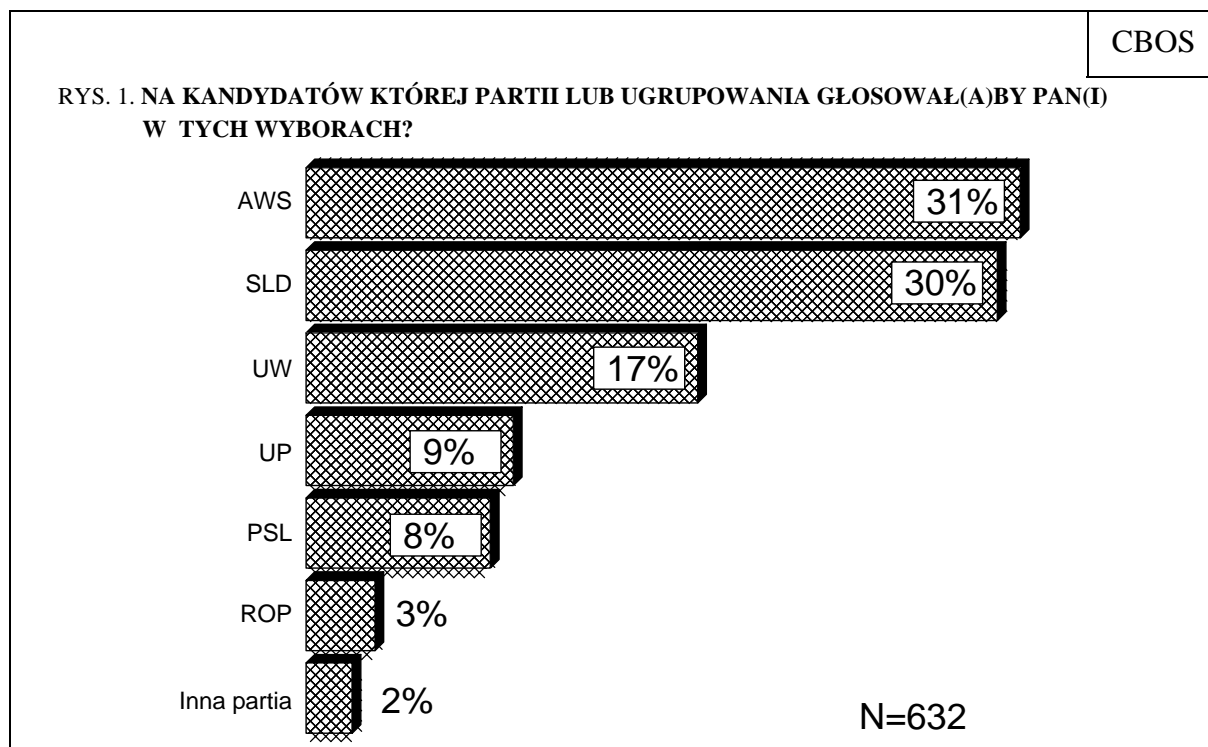
Najwięcej zwolenników ma obecnie AWS. Poparcie dla tego ugrupowania deklaruje niespełna jedna trzecia badanych (31%)³. Tylko minimalnie mniej osób opowiada się za jej głównym rywalem z 19 września '97 - SLD (30%). Po kilku miesiącach od wyborów ponownie mamy do czynienia z równowagą sił między tymi ugrupowaniami, którą obserwowaliśmy niemal przez cały okres przedwyborczy (por. 1 tabelę aneksową).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (92) przeprowadzono w dniach 16-20 stycznia '98 na 1153-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

² Na trzy tygodnie przed wyborami deklaracje takie składało 64% badanych. Tydzień przed głosowaniem udział w wyborach deklarowało 66% ankietowanych.

³ W celu dokonania porównań aktualnych preferencji z rezultatem wyborów wyniki badania przeprocentowano, wyłączając kategorię „trudno powiedzieć”. Pełny rozkład odpowiedzi z uwzględnieniem tej kategorii zawiera tabela zamieszczona w Aneksie.

ODPOWIEDZI ANKIETOWANYCH DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH PARLAMENTARNYCH
I MAJĄCYCH OKREŚLONE PREFERENCJE WYBORCZE (TZN. BEZ WSKAZAŃ „TRUDNO POWIEDZIEĆ”)

W porównaniu z wynikiem uzyskanym w wyborach obecne notowania AWS wskazują na zmniejszanie się poparcia dla Akcji. Różnica ta jest tym bardziej znacząca, że spadek notowań obserwujemy tu niejako wbrew dobrze znanej z powyborczych sondaży tendencji sprzyjania zwycięskim ugrupowaniom.

Pierwsze miesiące rządów nowej koalicji sprzyjały zaś, jak się wydaje, wzrostowi poparcia dla SLD - głównego przeciwnika politycznego AWS. Deklarowany poziom poparcia dla Sojuszu okazuje się nieco wyższy od uzyskanego w wyborach.

Aktualne notowania obu konkurencyjnych ugrupowań są lepsze od tych, jakie osiągały one w sondażach w ubiegłym roku.

Na trzecim miejscu styczniowego rankingu sytuuje się Unia Wolności. Opowiada się za nią aż 17% badanych, a więc więcej niż uzyskała ona głosów w wyborach. Jest to zarazem najlepszy wynik UW z dotychczas notowanych.

Kolejnym ugrupowaniem, które po wyborach poprawiło swoją pozycję, jest Unia Pracy. Obecnie zamiar oddania głosu na tę partię deklaruje prawie co dziesiąty badany.

Okres powyborczy nie przyniósł natomiast większych zmian w poparciu dla PSL. Obecnie opowiada się za nim niespełna 8% badanych, czyli mniej więcej tyle, ile wyniosło poparcie dla tego ugrupowania w wyborach. Prawdopodobnie na skutek wewnętrznych podziałów i konfliktów w łonie partii wyraźnie zmarginalizowała się pozycja ROP. Obecnie do jej zwolenników zalicza się zaledwie 3% badanych.

DZISIEJSZE ELEKTORATY PARTII POLITYCZNYCH

Poparcie dla **AWS** częściej deklarują kobiety niż mężczyźni. Najwięcej jej zadeklarowanych zwolenników jest wśród osób głęboko religijnych i często uczestniczących w praktykach religijnych, respondentów deklarujących prawicowe poglądy polityczne. Stosunkowo największym poparciem cieszy się ona wśród osób powyżej 55 roku życia i w wieku od 25 do 34 lat, badanych z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, mieszkańców średnich miast (od 21 do 100 tys. ludności), a także w regionach południowo-wschodnim i południowo-zachodnim. Spośród grup społeczno-zawodowych za **AWS** najczęściej opowiadają się robotnicy niewykwalifikowani, a także renciści, emeryci, bezrobotni oraz robotnicy wykwalifikowani.

Do zwolenników **SLD** częściej zaliczają się mężczyźni niż kobiety. Poparcie dla Sojuszu, podobnie jak dla **AWS**, bardzo silnie warunkują poglądy polityczne oraz stosunek do wiary. Ugrupowanie to stosunkowo największym poparciem cieszy się wśród osób w średnim wieku i starszych, badanych z wyższym wykształceniem, deklarujących wysokie dochody na osobę w rodzinie, mieszkańców dużych miast (od 101 do 500 tys. ludności) oraz wielkich aglomeracji, a także w regionach północnym i zachodnim. Spośród grup społeczno-zawodowych stosunkowo częściej niż pozostali sympatię dla **SLD** deklarują pracownicy umysłowi niższego szczebla, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz emeryci.

UW cieszy się największym poparciem wśród ludzi młodych - do 24 roku życia, osób z wykształceniem wyższym i średnim, osiągających wysokie dochody, mieszkańców wielkich miast. Spośród grup społeczno-zawodowych najczęściej poparcie dla niej deklarują przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz uczniowie i studenci.

Do zwolenników **UP** częściej niż pozostali zaliczają się: mieszkańcy największych miast, osoby w wieku od 35 do 44 lat, badani o najniższych dochodach przypadających na osobę w rodzinie, źle oceniający swoje warunki materialne, sporadycznie uczestniczący w praktykach religijnych, respondenci najczęściej deklarujący centrowe poglądy polityczne bądź w ogóle nie potrafiący ich określić.

Zamiar głosowania na **PSL**, co poniekąd oczywiste, częściej deklarują mieszkańcy wsi niż miast. Poparcie dla tej partii bazuje jednak przede wszystkim na deklaracjach rolników. Obecnie za ugrupowaniem tym opowiada się blisko dwie trzecie przedstawicieli tej grupy zawodowej.

JAK DZIŚ GŁOSOWALIBY WYBORCY POSZCZEGÓLNYCH UGRUPOWAŃ?

Tradycyjnie już, najbardziej wierny i nieprzypadkowy elektorat okazuje się mieć SLD. Trzy czwarte głosujących 19 września '97 na tę formację dokonałoby dziś tego samego wyboru. Wierność swojej wyborczej decyzji wykazuje również zdecydowana większość elektoratu **UW** i - w nieco mniejszym stopniu - osoby głosujące na **AWS**.

Poparcie dla ugrupowań obecnej koalicji, w większym stopniu niż w przypadku SLD, bazowało jednak, jak się wydaje, na wyborcach nie do końca identyfikujących się z tymi ugrupowaniami, głosujących taktycznie bądź decydujących się w ostatniej chwili. Ponad jedna trzecia elektoratu **AWS** i dokładnie jedna trzecia wyborców **UW** nie powtórzyłaby dziś swojej decyzji. O ile jednak, jak świadczą obecne notowania, utratę części niedawnych wyborców z nawiązką zrekompensował Unii Wolności przyływ nowych sympatyków (co prawda dodatkowe punkty zawdzięcza ona głównie osobom nie biorącym udziału w wyborach), o tyle pogorszenie notowań **AWS** należy tłumaczyć przede wszystkim utratą zaufania części niedawnych wyborców, przy dość ograniczonej zdolności pozyskiwania

nowych. Znaczący przy tym wydaje się fakt, że zdecydowana większość tych, którzy dziś nie zagłosowałoby już na AWS, nie dostrzega innych alternatyw, nie sympatyzuje z żadnym innym ugrupowaniem - deklaruje brak sprecyzowanych preferencji lub nieuczestniczenie w wyborach.

Tabela 1

w procentach

Elektoraty partii politycznych z wyborów do Sejmu 19 września '97	Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?								
	AWS	SLD	UW	PSL	ROP	UP	Inna partia	Trudno powiedzieć	Nie wziął(ę)bym udziału w wyborach
AWS	64	1	3	2	2	1	-	6	21
SLD	3	75	1	2	-	3	-	1	15
UW	8	-	66	-	3	8	-	1	14
PSL	8	9	1	34	-	2	-	10	36
UP	6	9	7	1	-	58	-	3	16

W zestawieniu pominięto elektoraty ROP, UPR, KPEiR RP, KPEiR ze względu na zbyt małą liczbę badanych deklarujących fakt oddania głosu na te partie.

W mniejszym stopniu niż zwolennicy najbardziej liczących się obecnie ugrupowań wierni swojej partii pozostali wyborcy Unii Pracy. Więcej niż co piąty spośród nich głosowałoby obecnie na któreś z trzech ugrupowań najliczniej reprezentowanych w parlamencie. Najbardziej niezadowolony z własnych decyzji wyborczych wydaje się jednak elektorat PSL. Za ledwie co trzeci wyborca ludowców z 19 września '97 nadal deklaruje poparcie dla tego ugrupowania. Najliczniejsza jednak ich grupa - ponad dwie piąte - wydaje się nie dostrzegać żadnych alternatyw dla tej partii lub w ogóle zrezygnowałaby z udziału w wyborach.

Tabela 1. Deklarowane poparcie dla partii politycznych. Rozkład odpowiedzi wśród osób deklarujących udział w potencjalnych wyborach parlamentarnych

(%)

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	1996			1997								1998
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII/IX	I
AWS	20	26	23	25	24	24	26	22	21	23	21	28
SLD	23	22	18	20	22	23	23	24	26	24	22	27
UW	7	7	8	4	8	8	8	8	7	6	10	15
UP	8	7	8	5	7	5	5	8	8	4	5	8
PSL	12	11	12	10	10	10	7	10	8	9	8	7
ROP	9	8	8	8	6	6	6	5	5	4	5	3
Inna partia/ pozostałe partie*	2	3	3	2	2	5	4	2	3	4	2	2
Trudno powiedzieć	14	11	14	16	16	13	14	13	14	20	19	9
N=	724	707	706	666	735	744	777	779	691	759	1436	695
* W kategorii tej dla wyników z przedwyborczych pomiarów zliczono wskazania na takie ugrupowania, jak: KPEiR RP, UPR, NChD Blok dla Polski oraz odpowiedzi „inna partia lub organizacja”.												